

"הלואי
ולא ישא עוד גוי אל גוי חרב,
הלואי
ולא נטש את דרך התקנה.
הלואי
והאדם יהיה רחום עד ערב,
הלואי
שיש ספוי אחד לאהבה."

אהוד מנור

הנחיות לשיחות עם התלמידים החוזרים ללימודים מחופשת חנוכה בעיצומו של מבצע "עופרת יצוקה"

ימים קשים עוברים על חלקים נרחבים מתושבי מדינת ישראל. מבצע "עופרת יצוקה", ירי הרקטות ליישובי עוטף עזה, החשש מהצטרפותם של יישובים נוספים לטווח האש, והדריכות לבאות עלולים לגרום למתח, ללחץ ולחרדה. ברוב חלקי הארץ חוזרים היום התלמידים לבתי הספר לאחר חופשת חנוכה, תלמידי הדרום ביישובים שבטווח האש נשארים בשלב זה בבתי על-פי הנחיות פיקוד העורף. כל התלמידים היו חשופים בימים האחרונים דרך אמצעי התקשורת בשידורים, ובתמונות מהמערכה בדרום. שרת החינוך הורתה לצוותי ההוראה בבתי הספר לקיים שיחות עם התלמידים החוזרים לספסל הלימודים על המצב בדרום.

ניהול השיחות בכיתות

דוגמאות לשאלות מנחות:

איך עברה עליכם החופשה? איך בליתם?
איך אתם מרגישים בימים האחרונים?
איך מתמודדים במצב של מלחמה? מה עוזר לכם כשאתם פוחדים? באילו דרכים ניתן להקל על הפחדים?
איך תלמידים בשאר חלקי הארץ יכולים לסייע לילדים בדרום הנמצאים במצב חירום?

מסרים שכדאי להדגיש במהלך השיחה

- לכל אחד יכולות התמודדות עם מצבים מלחיצים.
- תגובות פחד ולחץ הן תגובות נורמאליות וטבעיות למצבי חרום.

- כל אדם מתמודד באופן שונה במצבי לחץ ומשבר.
- מעגלי תמיכה של ילדים ושל מבוגרים מסייעים בהתמודדות עם מצב הלחץ.
- מותר ורצוי לבקש עזרה כאשר לחוצים, דואגים או חרדים.
- מעורבות חברתית פעילה, יצירת קשר ואירוח של ילדים מהדרום מגבירה את תחושת הערבות ההדדית ומחזקת את ההתמודדות האישית במצב.

חשוב לשים לב לנקודות הבאות:

- בעיבוד הסיפורים אותם מביאים התלמידים יש להתמקד בחיפוש הכוחות והמשאבים האישיים שמגלים התלמידים בהתמודדות עם האירועים בדרום.
- חשוב להפנות את תשומת לב המורים לתגובות רגשיות קיצוניות שעלולות לעלות אצל מספר תלמידים ולהיוועץ ביועץ/ת, /פסיכולוג/ית בית הספר.
- יתכן שתלמידים חוששים לפגיעה בקרוביהם המגויסים למבצע בדרום או לקרוביהם הגרים באזורי המתיחות, ויתכן שישנם ילדים שגוברים חששותיהם שמא תהיה בהמשך גם לחימה במרכז ובצפון הארץ.
- יש לזכור כי הביטוי המילולי מהווה רק דרך אחת לביטוי בקבוצה. ניתן להציע לתלמידים מגוון דרכי ביטוי (כתיבה, ציור, דרמה וכד') כדי לאפשר לתלמידים רבים יותר להתבטא.
- יש להיות רגישים גם לאנשי צוות החרדים לשלום בניהם או בני זוגם הנמצאים בחזית הדרום, או שגם אצלם עולה חרדה בעקבות המצב, ולסייע להם להתחזק ולמצוא כוחות התמודדות.

חשוב לעשות רענון ועדכון רשימות קשר, כך שלכל חבר צוות בבית הספר יהיו רשימות עדכניות המכילות דרכים מגוונות לקשר עם הילדים. לכל בעל תפקיד- יהיו רשימות עם ערוצי תקשורת ברורים לכל בעלי התפקידים בבית הספר ובקהילה.